

Wiesława Kuźniar

Potencjalne możliwości a realny stan rozwoju turystyki wiejskiej w województwie podkarpackim : wybrane aspekty

Ekonomiczne Problemy Usług nr 53, 515-523

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WIESŁAWA KUŹNIAR

Uniwersytet Rzeszowski

POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI A REALNY STAN ROZWOJU TURYSTYKI WIEJSKIEJ W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM – WYBRANE ASPEKTY

Wprowadzenie

Mimo wielopłaszczyznowych problemów, z jakimi borykają się tereny wiejskie, istnieje wiele pozytywnych przykładów inicjatyw, które, bazując na lokalnych zasobach, stymulują rozwój lokalny. Do najważniejszych cech wyróżniających woj. podkarpackie na tle innych regionów kraju należy zaliczyć naturalne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe, z licznymi zabytkami i lokalnym folklorem. Atuty te – w połączeniu z rozdrobnioną strukturą gospodarstw rolnych oraz wysokim poziomem bezrobocia i postępującym zubożeniem mieszkańców podkarpackich wsi – skłaniają do poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu, wśród których coraz ważniejszą rolę pełni turystyka wiejska.

Pomimo iż turystyka stanowi jeden z priorytetowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich woj. podkarpackiego, struktura subproduktu turystycznego wciąż jeszcze jest słabo rozwinięta i nie zawsze dostosowana do wzrastających wymagań przyjeżdżających na Podkarpacie gości. Wciąż również można wskazać wiele gmin, które – mimo naturalnych predyspozycji – nie rozwinęły w ogóle albo rozwinęły w bardzo ograniczonym zakresie tę formę przedsiębiorczości.

Celem opracowania jest przedstawienie wybranych elementów potencjału turystycznego podkarpackiej wsi oraz zaprezentowanie poziomu ich wykorzystania. Na tle rozważań teoretycznych oraz charakterystyki turystyki wiejskiej w woj. podkarpackim w opracowaniu przedstawiono wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na próbie 300 mieszkańców woj. podkarpackiego w drugim kwartale 2009 roku. Badaniami objęto 20 gmin, które – mimo potencjalnych możliwości do rozwijania przedsięwzięć w zakresie turystyki wiejskiej – mają stosunkowo słabo rozwi-

niętą tę formę przedsiębiorczości. Badania przeprowadzono metodą wywiadu bezpośredniego z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego. Respondentów do próby dobierano na zasadzie doboru nielosowego kwotowego z uwzględnieniem ich wieku i miejsca zamieszkania.

1. Istota turystyki wiejskiej

Turystyka wiejska dotyczy głównie turystyki w gminach wiejskich, poza obszarami specjalnymi, jak np. tereny plażowe, okolice jezior, uzdrowiska czy znane miejscowości górskie, w obrębie których usługi oferowane są w sposób masowy. Według M. Drzewieckiego obejmuje ona „różnorodne formy wypoczynku na obszarach wiejskich i jest najszerszym spośród zbliżonych do niego pojęć, takich jak: turystyka farmerska, zielona ekoturystyka i agroturystyka”¹.

Obszarowy produkt turystyczny składa się z dwóch kategorii ekonomicznych, a mianowicie dóbr i urządzeń turystycznych oraz usług. W strukturze produktu turystycznego wyróżnia się dwie podstawowe grupy składowe:

- dobra podstawowe (walory turystyczne),
- dobra komplementarne (infrastrukturę turystyczną)².

Atrakcyjność turystyczna obszarów wiejskich zależy w pierwszej kolejności od oferty pierwotnej, tzn. zbioru specyficznych cech i elementów wyróżniających ten teren ze względu na swoją lokalizację geograficzną, posiadane walory przyrodniczo-krajobrazowe (np. ukształtowanie powierzchni, naturalne akweny, rezerваты przyrody), klimatyczne i historyczne. Dodatkowo walory turystyczne w coraz większym stopniu determinowane są czynnikami antropogenicznymi, które mogą mieć charakter wzbogacający i kompensujący (walory krajoznawcze) lub destrukcyjny (dewastacja środowiska). Pozytywne przejawy działalności człowieka, jak np. przyjazny środowisku krajobraz rolniczy, atrakcyjny wygląd wsi, zabytki kultury duchowej, są integralnym elementem pomyślnej oferty wypoczynkowej.

Turystyka wiejska określana jest mianem stymulatora rozwoju terenów wiejskich, głównie ze względu na stwarzanie możliwości dodatkowych dochodów dla mieszkańców wsi. Dzięki dopływowi środków spoza rolnictwa powiększa się kapitał własny, który umożliwia dokonywanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych, a więc ulega poprawie wiejska infrastruktura. Odnosi się to nie tylko do infrastruktury turystycznej, której rozwój kreuje nowe miejsca pracy dla osób zajmujących się bezpośrednio obsługą turystów, ale także rozwijają się tzw. usługi okołoturystyczne, np. gastronomiczne, remontowo-budowlane, przewodnickie itp.

¹ M. Drzewiecki, *Podstawy agroturystyki*, Wyd. Ośrodek Organizacyjny, Bydgoszcz 2001, s. 12.

² *Ekonomika turystyki*, red. A. Panasiuk, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 111–116.

Szczególnie ważną formę turystyki wiejskiej, zwłaszcza na terenach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, do jakich bez wątpienia należy Podkarpacie, stanowi agroturystyka. Umożliwia ona związek turysty z gospodarstwem rolnym, obejmuje czynny wypoczynek w otoczeniu przyrodniczym gospodarstwa oraz korzystanie z jego produkcji i usług. Jako jedna z niewielu form pozarolniczej działalności stymuluje rozwój rolnictwa, stwarzając korzystny rynek zbytu surowców i produktów rolniczych, a poprzez wynajem kwater i świadczenie usług – zwiększa dochody osobiste rolnika. W ten sposób staje się ważnym, alternatywnym wobec rolnictwa, źródłem dochodu. Jednocześnie ważny jest wpływ agroturystyki na zwiększenie atrakcyjności i aktywności gospodarczej całych środowisk lokalnych.

Oprócz korzyści ekonomicznych agroturystyka dostarcza także znacznych korzyści społecznych w postaci rozwoju zaplecza kulturalnego i rozrywkowego, utrzymania służb lokalnych (transport i służba zdrowia), zwiększenia poczucia tożsamości społecznej czy odrodzenia miejscowych obyczajów, wyrobów rzemieślniczych i tożsamości kulturowej. Wśród innych zalet korzystnie wpływających na rozwój lokalny należy wskazać ponadto na mobilizację do podnoszenia kwalifikacji i umożliwienie wykorzystania potencjału ludzkiego, przeciwdziałanie masowemu odpływowi ludności z terenów wiejskich, czy też większą troskę mieszkańców wsi o poprawienie estetyki w domu i wokół domu oraz zwiększenie dbałości o środowisko naturalne.

Ten rozległy obszar oddziaływań wskazuje na wszechstronność i wielowątkowość działań, pozwalających wykorzystać i spożytkować, a jednocześnie pomnożyć lokalne zasoby, stanowiące swoisty potencjał rozwoju turystyki wiejskiej.

2. Potencjał turystyczny Podkarpacia w kontekście rozwoju turystyki wiejskiej

Do najważniejszych cech wyróżniających woj. podkarpackie na tle innych regionów kraju należy zaliczyć naturalne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe z licznymi zabytkami i lokalnym folklorem. Odnosi się to w sposób szczególny do obszarów wiejskich, charakteryzujących się rozdrobnioną strukturą gospodarstw rolnych. Atutem Podkarpacia w kontekście rozwoju turystyki jest jego położenie na wschodnich granicach Unii Europejskiej, co stwarza szerokie możliwości rozwijania współpracy partnerskiej, na przykład z sąsiednimi krajami oraz przyciąga przygranicznych turystów.

Podstawowe znaczenie, szczególnie dla rozwoju turystyki wiejskiej, ma czyste środowisko naturalne oraz przyrodnicze bogactwo regionu, a także bogate dziedzictwo kulturowe (liczne zabytkowe obiekty sakralne–kościóły i cerkwie, starodawne zagrody mieszkalne itp.). Wśród swoistych „perełek” Podkarpacia należy wskazać: Szlak Architektury Drewnianej, Szlak Gniazd Rodowych Lubomirskich, Szlak Dobrego Wojaka Szwejka, Szlak Forteczny czy Szlak Naftowy, a także współcze-

sną kulturę regionu (np. twórcy ludowi, środowiska artystyczne i intelektualne, szlaki rowerowe, ścieżki przyrodniczo-edukacyjne). O atrakcyjności województwa podkarpackiego świadczą liczne tereny podgórskie i górskie, duże kompleksy leśne, bogata flora i fauna. Największym atutem Podkarpacia w kontekście rozwoju usług turystycznych są jednak Bieszczady, które mają to do siebie, że trudno wobec nich pozostać obojętnym. „Są górami, w których warto przebywać o każdej porze roku: wiosną – kiedy przyroda budzi się do życia; w pełni lata – gdy barwnym kobiercem kwiatów pokrywają się śródleśne polany i wysokie połoniny, jesienią – gdy przebarwiają się liście drzew i wreszcie zimą – kiedy krzyżujące się na śniegu tropy wilczych watah przyprawiają o dreszcz emocji”³. Unikalność i atrakcyjność oferty sprawiła, że w powiatach bieszczadzkim, krośnieńskim, leskim i sanockim zlokalizowanych jest ponad 40% wszystkich turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania.

Według GUS na turystów w województwie podkarpackim czeka ponad 330 obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania, czyli około 5 proc. działających w kraju, oferujących ponad 20 tys. miejsc noclegowych. Wśród 159 gmin województwa w 72 (45,3%) nie istniał ani jeden turystyczny obiekt zbiorowego zakwaterowania. Z atrakcyjnej oferty turystycznej podkarpackiej wsi korzystają nie tylko krajowi, ale także zagraniczni turyści, zwłaszcza z Ukrainy, Niemiec, Izraela, Francji i Wielkiej Brytanii. Wśród około 1100 gospodarstw prowadzących działalność w woj. podkarpackim w zakresie turystyki wiejskiej ponad 600 ma charakter gospodarstw typowo agroturystycznych, które ściśle współpracują z Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Łącznie oferują ponad 2300 pokoi, w których jest ponad 6000 miejsc noclegowych. Tendencje zmian w liczbie gospodarstw agroturystycznych na przestrzeni ostatnich 10 lat przedstawiono w tabeli 1.

Dane zawarte w tabeli wskazują na stałą tendencję wzrostową w zakresie oferty agroturystycznej w woj. podkarpackim na przestrzeni 10 ostatnich lat. Jedynie w 2009 roku odnotowano spadek liczby gospodarstw, co wynika z faktu wycofania się kilku właścicieli małych gospodarstw agroturystycznych, którzy osiągnęli już podeszły wiek. Jednak liczba miejsc noclegowych ulega systematycznemu wzrostowi, co wynika ze zwiększania skali działania oraz rozpoczynania działalności przez nowych, zazwyczaj młodych kwaterodawców, którzy działają na szerszą skalę aniżeli dotychczasowi.

³ T. Budziński, *op.cit.*, s. 14.

Tabela 1

Zmiany ilościowe z zakresie oferty agroturystycznej woj. podkarpackiego na przestrzeni ostatnich lat 2000–2009

Wyszczególnienie	2000	2002	2004	2006	2008	2009
Liczba gospodarstw agroturystycznych	418	510	577	617	630	628
Liczba miejsc noclegowych	3520	4329	5175	5748	5931	6006

Źródło: na podstawie danych z Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale.

Należy przy tym podkreślić, że w woj. podkarpackim przeważają gospodarstwa świadczące usługi o charakterze całorocznym – (blisko 90%), znacznie mniej jest gospodarstw przyjmujących gości sezonowo, np. w miesiącach letnich (z wykorzystaniem pól namiotowych) czy zimowych na terenach górskich.

Analizując ogólny stan ilościowy bazy turystycznej woj. podkarpackiego, zauważa się jednak tzw. białe plany. Mimo że czynniki przyrodnicze i kulturowe predysponują większość wiejskich gmin województwa podkarpackiego do pełnienia funkcji turystycznej, to jednak nie zawsze są one skorelowane ze stopniem rozwoju tych usług. Dowodem mogą być gminy, które mimo posiadanych wysokich walorów naturalnych nie rozwinęły bądź rozwinęły w bardzo ograniczonym zakresie funkcję turystyczną. Do gmin szczególnie predysponowanych do rozwoju turystyki wiejskiej należy zaliczyć te, które spełniają największą liczbę kryteriów tzw. Wiejskiej Przestrzeni Rekreacyjnej (WPR)⁴, to jest pięć spośród sześciu możliwych cech. Takich gmin w woj. podkarpackim jest 18, co stanowi 12,6% całej populacji⁵. Należy podkreślić, że w wyodrębnionej grupie znajduje się stosunkowo niewiele, bo zaledwie siedem gmin, które mają dobrze rozwiniętą funkcję turystyczną, o czym świadczy wysoka wartość wskaźnika Charvata, określającego stopień pełnienia funkcji turystycznej. Wśród nich zdecydowanie dominuje gmina Solina. Analiza zależności z wykorzystaniem współczynnika korelacji Pearsona pomiędzy stopniem pełnienia funkcji turystycznej (jako miarę stopnia pełnienia funkcji turystycznej przyjęto wartość wskaźnika Charvata) a potencjałem walorów przyrodniczych (jako miarę przyjęto umownie liczbę spełnianych kryteriów WPR, zakłada-

⁴ M. Drzewiecki, *Wiejska...*, *op.cit.*, s. 97.

⁵ W. Szopiński, W. Kuźniar, L. Kaliszczak, *Diagnoza przyrodniczych predyspozycji do pełnienia funkcji turystycznej a stopień rozwoju turystyki – proces wyboru gmin*, w: *Rola władz samorządowych w rozwoju turystyki wiejskiej w kontekście wykorzystania zasobów ludzkich na przykładzie województwa podkarpackiego*, red. S. Makarski, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2007, s. 109.

jąc, że ma charakter mierzalny). nie wykazała statystycznie istotnej zależności⁶. Analizując wpływ sześciu kolejnych cech kształtujących wskaźnik waloryzacji wiejskiej przestrzeni rekreacyjnej, dostrzega się jedynie umiarkowaną korelację dodatnią pomiędzy stopniem rozwoju funkcji turystycznej a udziałem wód w powierzchni gminy. Wysoka liczba posiadanych cech WPR (5 lub 4) nie warunkuje zatem rozwoju funkcji turystycznej na obszarach wiejskich woj. podkarpackiego.

3. Ocena atrakcyjności wybranych walorów woj. podkarpackiego w kontekście rozwoju turystyki wiejskiej w świetle wyników badań ankietowych

Walory turystyczne w sposób ogólny można określić jako specyficzne cechy i elementy środowiska naturalnego oraz przejawy działalności człowieka, które stanowią przedmiot zainteresowania turystów. Cechy walorów ma zatem takie środowisko przyrodnicze, które jest atrakcyjne z punktu widzenia turystycznego przez aktualne i potencjalne rynki docelowe. Walory te w odniesieniu do rozwoju turystyki wiejskiej w woj. podkarpackim tworzy, o czym już wspomniano w opracowaniu, przede wszystkim środowisko przyrodnicze oraz bogate dziedzictwo kulturowe. Ocenę atrakcyjności wybranych cech produktu turystycznego badanych gmin woj. podkarpackiego, w których funkcja turystyczna jest jeszcze słabo rozwinięta w opinii mieszkańców, przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Atrakcyjność wybranych cech kształtujących jakość turystyki wiejskiej w woj. podkarpackim w opinii mieszkańców (średnia ocena w skali 1-7, gdzie 1 oznacza niską atrakcyjność, a 7 – wyjątkowo wysoką)

Wyszczególnienie	Ogółem	Ze względu na wiek			
		18-24	25-39	40-59	60 i więcej
Walory środowiska naturalnego	5,18	5,11	5,23	5,16	5,20
Bogate dziedzictwo kulturowe	4,78	4,34	4,79	4,92	4,96
Events marketing	4,47	4,00	4,34	4,51	4,65
Architektura dawna i nowa:	4,39	4,30	4,37	4,19	4,71
Usługi gastronomiczne	3,80	3,71	3,67	3,91	3,69
Poziom infrastruktury technicznej	3,78	3,80	3,48	3,82	3,98
Oferta bazy turystycznej	3,18	3,00	3,19	3,20	3,14

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

⁶ *Ibidem*, s. 110.

Jako najbardziej atrakcyjną cechę – predysponującą gminy wiejskie woj. podkarpackiego do rozwoju turystyki wiejskiej – badani respondenci wskazali bogate walory środowiska naturalnego (góry, rzeki, jeziora), które są szczególnie ważne w rozwoju tej formy usług turystycznych, a zwłaszcza agroturystyki. Stosunkowo wysokie oceny uzyskały również cechy kształtujące bogactwo kulturowe badanych gmin, powiązane przede wszystkim z lokalnym folklorem, rzemiosłem, gwarą, religią, tradycją itp., a także obiekty architektury dawnej i nowej (obecność pałaców, zabytkowych kościołów i cerkwi, typowe style architektoniczne). Stosunkowo wysokie oceny uzyskały również działania w ramach events marketingu, obejmujące wszelkie formy aktywności odnoszące się do organizowania imprez bądź akcji, głównie o charakterze kulturalnym.

Respondenci wskazywali najczęściej na różnego rodzaju koncerty, festyny oraz obchody okolicznościowych wydarzeń. Działania te wspomagają kształtowanie tożsamości jednostek terytorialnych, kreując tym samym ich turystyczny wizerunek. Pozostałe badane cechy kształtujące potencjał turystyczny badanych gmin, to jest usługi gastronomiczne i poziom infrastruktury technicznej, zostały ocenione na stosunkowo średnim poziomie. Najniżej uplasowała się oferta bazy turystycznej, co wynika z faktu, że badane jednostki mają bardzo ograniczony poziom rozwoju usług turystycznych na swoim terenie. Analizując badane zjawisko ze względu na cechy osobowe respondentów, zauważa się wraz z wiekiem coraz wyższe oceny w odniesieniu do bogatych walorów kulturowych oraz intensywności działań w zakresie events marketingu.

Poza oceną atrakcyjności wybranych walorów turystycznych badani wypowiedzieli się także w zakresie potrzeby rozwoju turystyki wiejskiej w swojej gminie (tabela 3).

Tabela 3

Opinie na temat potrzeby rozwoju turystyki wiejskiej na poziomie gminy (w %)

Wyszczególnienie	Ogółem	Ze względu na wiek			
		18-24	25-39	40-59	60 i więcej
zdecydowanie tak	29,7	27,1	34,9	28,4	26,5
raczej tak	44,3	42,9	36,0	49,5	44,9
raczej nie	22,7	27,1	25,6	16,8	22,4
zdecydowanie nie	3,3	2,9	3,5	5,3	4,1

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

Badania wykazały, że prawie 75% badanych widzi potrzebę rozwoju turystyki wiejskiej w swojej gminie, w tym zwłaszcza w obszarze agroturystyki. Zaledwie niewielki odsetek respondentów zdecydowanie wyklucza taką potrzebę. Najwięk-

szy odsetek zdecydowanie popierających rozwój usług turystycznych zauważa się w grupie wiekowej 25-39 lat. Część z nich, posiadając wolne zasoby mieszkaniowe, sama rozważa rozpoczęcie „biznesu turystycznego”. Należy podkreślić, że właśnie w tej grupie wiekowej zauważa się równocześnie największe oczekiwania w zakresie pomocy władz samorządowych (tabela 4).

Tabela 4

Preferowany stosunek władz odnośnie do rozwoju turystyki wiejskiej (w %)

Wyszczególnienie	Ogółem	Ze względu na wiek			
		18-24	25-39	40-59	60 i więcej
uznać to za priorytetowy cel rozwoju	24,7	22,9	32,6	20,0	22,4
wspierać na równi z innymi formami przedsiębiorczości	62,0	57,1	52,3	70,5	67,3
nie angażować się z jej rozwój:	13,3	20,0	15,1	9,5	10,3
- ponieważ nie ma predyspozycji	10,7	17,1	12,8	5,3	8,2
- jest już wystarczająco rozwinięta	2,6	2,3	2,3	4,2	2,1

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

Jak wynika z zaprezentowanych danych, średnio co czwarty respondent uznaje, że rozwijanie przedsięwzięć turystycznych powinno stanowić priorytetowy kierunek rozwoju gminy, natomiast ponad 60% jest zdania, że rozwój turystyki w gminie powinien być wspierany przez władze samorządowe na równi z innymi formami przedsiębiorczości. Zaledwie co siódmy badany mieszkaniec nie widzi potrzeby angażowania się władz lokalnych w stymulowanie rozwoju turystyki wiejskiej.

Podsumowanie

W odniesieniu do obszarów wiejskich województwa podkarpackiego występuje sytuacja specyficzna. Pomimo że obszary te często dysponują licznymi walorami, głównie o charakterze przyrodniczym i kulturowym, które mogłyby stać się atrakcjami turystycznymi, to jednak nie zawsze są one dostrzegane i doceniane przez mieszkańców. Potencjał obszarów wiejskich woj. podkarpackiego jest ogromny, jednak słabo wykorzystywany, a jedną z istotnych słabości turystyki wiejskiej jest brak wyrazistego wizerunku. Przyczyną tego jest niedostatek produktów o odrębnej tożsamości, budowanych na podstawie dopracowanych atrakcji. Jednak tereny wiejskie są bogate w walory, na bazie których można tworzyć produkty turystyczne posiadające wizerunek i tożsamość, np.: malownicza przyroda, piękne góry, archi-

tektura (tradycyjna i drewniana), folklor, obrzędy, zwyczaje, kuchnia regionalna, tradycje produkcji rolnej, dworki, pałace itp.

Zakładając, że turystyka wiejska jest tak samo jak całe zjawisko turystyki odbiciem lub też wytworem współczesnego świata, jej rozwój zależeć będzie od dalszego formowania się całokształtu życia ludzi, którzy są potencjalnie zainteresowani jej uprawianiem. Należą do nich zarówno aktualni i potencjalni usługodawcy związani z prowadzeniem działalności turystycznej, jak również aktualni i potencjalni nabywcy usług, którymi są przede wszystkim mieszkańcy miast. Zainteresowanie lokalnej społeczności rozwojem turystyki wiejskiej z jednej strony, w połączeniu ze zmianą systemu wartości, postaw i zachowań konsumentów XXI wieku (m.in. ekologizacja i serwicyzacja konsumpcji) pozwalają na stwierdzenie, że w najbliższych latach potencjał turystyczny gmin wiejskich woj. podkarpackiego zostanie bardziej wykorzystany, zwłaszcza w obszarze agro- i ekoturystyki.

Warunkiem ich rozwoju jest jednak przygotowanie zespołu usług, zajęć oraz urządzeń bazujących na charakterystycznych dla wsi i rolnictwa cechach i wartościach, które rolnicy sprzedają turystom w celu zaspokojenia ich potrzeb w zakresie rekreacji i spędzania wolnego czasu. Przygotowanie to powinno bazować na wykorzystaniu istniejących zasobów i przystosowaniu ich do zaspokojenia wzrastających potrzeb turystów.

POTENTIAL CAPABILITIES AND REAL STATE OF DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM IN PODKARPACKIE VOIVODESHIP – SELECTED ASPECTS

Summary

Despite the fact, that natural and cultural factors predispose the majority of rural communes of Podkarpackie voivodeship to serve a tourism function, nevertheless they are not always correlated with the level of development of these services. Some of communes despite natural predispositions did not develop at all, or to a small degree these services, which can become an opportunity for local development growth. The survey research conducted in 2009 on a sample of 300 respondents – inhabitants of selected rural communes show, that three out of four respondents see a necessity for tourism development in their commune. On the average every fourth surveyed person stresses, that tourism development should be a priority goal of commune's activities in the forthcoming years.

Translated by Wiesława Kuźniar